

dumtaxat. quod monachi colligentes et **Arabes**. aduentantibus ven-
dunt peregrinis. Cadit autem versus diem in modum rois et pruinæ.
appenderq; graminibus guttatim. lapidibus quoq; et folijs arborū.
cūq; colligitur in vnum cōcurrit coagulum sicut pīx. et ad solem vel
ignem resoluitur. Est autē gustatum sicut mel dulce. dentibus adhe-
rens comedentis. de eo multas cōparauimus partes. s; et de ligno illo
de quo erat virga moysi sumpta. cūm qua tanta fecit mirabilia in ter-
ra egipti in decem plagis. Porro in ipso monasterio grandis quedam
est cisterna in petra incisa. aquis semp quasi miraculose habūdans. Et
dicūt monachi meritis Moysi illas se aquas habere. Inde omnia vasa
nostra impleuimus vt p desertū aquas haberemus. quia iam tempus
imminebat nostri recessus. **Arabes** frequēter iuxta dictū sunt monaste-
rium. et mirū in modū ipm grauāt. ita q; dietim abbas eiusdem mona-
sterij. octoginta vel centū arabes in panibus et pultribus pascere cogi-
tur. In eodem monasterio omniū nationū et sectarū psonæ recipiūtur
ad ordinem. exceptis sōlis armenis et iacobitis. recepti autē more eorū
viuere tenentur. et instituta seruare Grecoꝝ.

De regressu de monte **Synai** versus **Chayrum**

De igitur. xxvij. septembris illucescente. rebus omnibus
dispositis surreximus ante lucē vt recederemūs. et ecce ca-
pitaneus arabū cū multis madianitis suis cōplicitibus
iūra sua iniusta a nobis exigens diu nos retardauit quo
tandem placato pecunijs etiā camelarij nostri impedimē-
to nobis fuere suis rixis et contentionibus quibus etiā ad votū suū cō-
pescitis. profecti sumus in feruore solis in nomine xpi et sponse sue ka-
therine. transeūtes per vāllē per quā et veneramus. et nocte illa tento-
ria fiximus inter montana in loco sterili et arido. vbi vix pauculam
inuenimus materiā pro ignis nutrimento.

In crastino diluculo inde descendentes venimus in torrentem quen-
dam delectabilem. petrosis montibus cōclisum. arboribus tamen ple-
num. quo ptransito cum in locū quendam spaciosum venissemus. ona-
gros quosdam obuios nobis habuimus in decliuo montis. Inde sole
iam occidente in locū dictū **Elphat** venimus vbi fixis tentorijs pno-
ctauimus. Eodem sero applicuerūt ad nos quidam sarraceni quatuor
camelos oneratos pomis et piris cistis inclusis ducentes. Pater enim
monasterij sancte **Katherine** per singulos annos in septembri mittere
consuevit **Soldano** in **Chayrum** de fructibus qui per circuitum san-
cti montis **Dieb** et **Synai** crescunt qđ munus eo grātius habet **Sol-**
danus quo ex locis illis sanctis sibi defertur. Inde suis caris commu-
nicans amicis. Cum eisdem ergo **Sarracenis** per biduum sequens

proficiscentes p torrentes delectabiles sed steriles et desertos. quorum
 aliqui de terra albiſſima sunt in regione dicta laceraa. circūdati altis
 montibus in modum crete albescētibz. Tandem die prima octo-
 bris venimūs de deujs deserti ad regiā et tritam viam. qua a Gazerā
 directe transitur in Chayrum. Est autem via illa bipertita. cuius pars
 vna tendit de Chayro in Gazeram. alia in portū maris rubri. Thoz ap-
 pellatum. in quem ex India. xvj. dierum interuallo aromaticę species
 aduehūtur in nauibus. que non clauis aut alijs ferramentis sunt cō-
 pacte. sed funibus quibusdam et ligneis tenaculis conglutinate. et id
 hac ratione. Naues enim ex india in pſatum portum tranſeūntes cir-
 ca montes et ſtopulos magnetis neceſſe habent ire. Vnde ſi ferrum in
 ipſis eſſet nauibus. mox magnes eas attraheret et collideret penitus.
 Porro inclinata iam die in torrentem incidimus dictū oronden. vbi ſi-
 gentes tentoria propter aquas que illic reperiebantur nocte manſim⁹.
 illa. Sunt enim in loco iſto plures fontes viui. aquas claras ſcaturie-
 tes. ſunt et palme multe ibi. vnde ſuſpicabamur illic eſſe deſertum he-
 lym in quo filij iſrahel tranſito mari rubro caſtrametantes inuenerūt
 duodecim fontes et ſeptuaginta palmas. vt habetur Exodi. xv. capi.
 Porro locus vbi nocte illa manſimus plenus erat magnis pediculis
 qui dicuntur pediculi pharaonis. et grādes ſunt inſtar nucū auillanaz.
 Poſtera ergo die. id eſt ſcda octobris mane ſurgentes et ceptū iter agen-
 tes obuium habuimus mammalucum quendā cum quatuor camelis.
 venientem de thoz. pergentē in Chayrū. hic vbi vidit dñs noſtros pere-
 grinos nobiles vna cū ſuis ſamulis armis accinctos (nam et enſes et
 arcus cum ſagittis ſecū tulerant per deſertū) interrogauit calinū no-
 ſtrum cur homines alieni per terrā dñi Soldani ſic incederent armati.
 Reſpondentes peregrini dixerūt qdum eſſent Ieroſolimis intellexiſ-
 ſent quosdam peſtilentes homines vagari p deſertū. et paſſim domini
 Soldani ſaluum cōductū violare. ſpoliantes et depredantes ptereun-
 tes. Quibus reſiſtere inquit et temerarijs obuiare auſibus eorum ſu-
 mus parati. Ideo nos gladijs accinxim⁹ et munuim⁹ arcubz vt il-
 los inſolentes pacis turbatores qui ſalutā guardiam dñi Soldani in-
 fringūt ſi forte nos inuaderent condignis afficiamus plagis. Quo re-
 ſponſo ille cōtentus ſignificauit nobis aliquot elapſis diebus. naues
 ex India cum ſpeciebus in ſepdictū portum thoz veniſſe et actū in ca-
 melis Chayrum adduci. et inde per Nyſum in Alexandria vbi gaz-
 lee veneciane illis mercibus onerande p̄tocius eſſent reſſire. hanc ob
 cauſam maturauimus venire in Alexandria ne nauēs venecianas
 negligeremus.
 Eodem die circa meridiem ad litus maris rubri latiſſimum et aridiſ-
 ſimum venimus vbi vix ſigere tentoria poteram⁹. Illic peregrini quid-
 dam in noctis tenebris nos p̄terierunt qui de Ieruſalem in Chayrū et
 inde in montem Synai tranſibant.

H
 ris
 dur
 et mox p
 rubra n
 magi dicit
 aduantes a
 eſt videtur
 ſi aq bapri
 ſunt oſtea
 euallum qu
 ſi etiam in
 ſi. In ipſo
 que habebat
 quia ibi hab
 bus recedent
 maris vbi e

M
 tana
 mus
 mare rubrū
 ſigare vt na
 in mare mag
 et ſaxa pro n
 non p̄ſcit reſ
 rubri aqua
 etiam ſerret ex
 pars egipti aq
 ſis egipti nego
 Ex hoc loco
 piſſones erig
 menti inuen
 gnis ignem
 Media ibi ne
 ſus ſteriles ca
 vims aliquid
 eramus eo q
 et non poſſet et
 In capitulo
 ſa et ſterilis et
 ſtabilia vbi ſic
 ſic videtur q

A Altera die. id est tertia Octobris ambulantes iuxta litus maris rubri. in eum locum venimus ubi Moyses filios israel traduxit sicco pede per mare. ibi depositis vestimentis balneauimus. et more patrum baptisabamur in mari. Est autem aqua maris rubri non rubea ut vulgus estimat. sed clara et salsa similis relique aque maris magni. Dicitur tamen mare rubrum. quia terra illic rubea est et montes adiacentes ad rubeum tendunt. propter quod et mare ipsum quasi rubrum esse videtur. Vel etiam ideo quia fuit figura sanguinis christi in cruce effusi atque baptismi. efficaciam ex sanguine christi habentis. In litore maris huius ostrearii reperiuntur conchilia diversarum specierum et figurarum. corallum quoque album et pleraque alia huiusmodi genera gemmarum. Ibi etiam in maris huius insulis lignum crescit rubeum ad modum preslij. In ipso litore condescendentes in iocunditate comedimus et bibimus que habebamus. unde surgentes ad fontes Moysi venimus sic dictos. quia ibi habitasse cum filiis israel perhibetur. Inde adequatis gregibus recedentes venimus in campum dictum hanadam adhuc iuxta litus maris. ubi et mansimus nocte illa.

Mane sequentis diei procedentes per litus maris venimus ad montana ubi mare rubrum finitur. Ibi magnifica quedam opera vidimus olim inchoata per regem quandam egyptiorum qui volebat mare rubrum deducere usque in Nilum. et ita orientem et occidentem collegare ut naues ex India per mare rubrum in Nilum deuenire. et inde in mare magnum descendere possent. Unde montes et colles petras et saxa pro meatu maris faciendo iussit transsodi. sed hoc opus grande non perfecit resistentibus sibi sapientibus egypti. quia per influum maris rubri aqua Nili dulcis et apta ad potandum amaricaretur. et sterilis etiam fieret ex secunda. atque hijs in unum confluentibus aquis. magna pars egypti aquarum inundantia posset absorberi. Ita hijs et alijs causis ceptum negotium mansit infectum.

Ex hoc loco pergentes venimus in campum Chas dictum. ubi nec papilionem erigere ob ventorum impetum poteramus. nec aliquod ignis formentum inuenire. Unde confractis ligneis vasis nostris vacuis putaginis ignem ex eis accendimus. ut vel offam unam coqueremus.

Media ibi nocte exacta recessimus iter laboriosum per latissimos et prorsus steriles campos tota die illa. id est. v. octobris conficientes. ubi nec virens aliquid vidimus. nec aquam reperimus. neque tentoria figere poteramus. eo quod tenuissima arena que illic est copiosa finium clauos tenere non posset et ita sub diuino dormire oportebat.

In crepusculo die. vi. octobris. surgentes processimus per loca arenosa et sterilia. et tandem ad montana venimus sabulosa que non sunt stabilia. sed secundum ventorum flatum mouentur de loco ad locum. sic videlicet quod non simul et semel sed successive tollit ventus et fert

76
superiora sabuli. et in aliam partem traicit. quousq; nil ibi remaneat.
sabulo de prior. In fine illorū montanoꝝ congregationem vidimus
aquarū multarū instar maris et ciuitatē quandā ac terrā fertilissimā
oluis palinis et alijs arboribus repletā. Erant autē ille aquarū cōgre
gationes de nobilissimo paradisi flumio **Syon**. qui nūc **Nilus** nūcupa
tur. quo rota egipti terra fecūdatur vt patebit in processu. Igitur con
tra aquas illas processimus et venimus in villam **Matheream** dictā.
vbi ortus balsami est. Cū omnibus autē rebus nostris introducti sum⁹
in domū illam in qua fons beate virginis emanat qui irrigat ortū bal
sami domui eidem annexū. Ibi rebus nostris locatis. camelarijs no
stris et ipis camelis licentiā dedimus quos dūtaxat ad locū illum cō
duximus. quo facto misimus nunciū in **Chayrū** (parum enim distat a
Matherea duobus videlicet miliarib⁹ germanicis dūtaxat) et **truzel**
manno chayrino nostrū denūciauimus aduentum. petentes vt ad nos
veniret. inq; vr̄bem nos deducere dignaretur. Nullatenus enim absq;
eius iunctione possent xpiani vel iudei ciuitatē illam potētissimā ingre
di cum salute et pace. Hic nostro cōperto aduētū multa comitatus ca
terua clientū ad nos venit volens nos statim **Babiloniā** introducere
Verū propter loci illius in quo eramus amenitatem atq; singularita
tem (nam post **heremi** vastitatē et horrorem solitudinis. desertoꝝq; ste
ritatē locorū. magnopere nos ortoꝝ amenitas delectabat et terre ha
bundantia quia solo vino dempto omnia ibi reperimus bona que desi
derare poteramus pro cōpetenti p̄cio. et aquas p̄sertim dulces claras
et frigidas que rare nobis erant in copia magna) placuit nobis vt die
illo ibi possemus manere vsq; in crastinū qđ et **truzelmannus** annuit.
Hac tamen cōditione. vt vnus ex familia dñorū **lutanista** videlicet **Cō**
radus nomine secū pgeret quia et **truzelmannus** ipse in eiusmodi instru
mentis musicalibus erat peritus. quā adiectā libenter admisimus con
ditionē dū voto potiremur de manendo. Erat nāq; circa nos fons ille
singularis. de quo ipsa virgo glorioſa. et ih̄sus fons pietatis. **Ioseph**
quōq; virtutis exemplum bibisse dicuntur. Antiqua nāq; patrū habet
traditio qđ dum **ioseph** p̄cipiente angelo a terra **israhel** fugiēs cū puero
ih̄su et maria matre ei⁹ huc loci venisset. circūbat p̄ domos ville p̄fate
scilicet **matheree** aque potū petens. sed nō erat qui tribueret. Tandē vir
go fatigata ex itinere se cū puero ih̄su h̄c in loco ad pausandū colloca
uit **ioseph** assistente. Cūq; siti graui estuarent ecce fons ille memoratus
ad virginis latus emanauit. de quo bibentes refocillati sunt. Tam no
biles autem fons ipse aquas scaturit qđ ibi balsamū ortū est nec vsquā
hodie per totū mundū nisi de illius aque crescit fecunditate. Quāq; ve
teres gentiliū historie narrent balsami vineam in mōtib⁹ **Engaddi**
primū fuisse exportam. et per **cleopatram** reginā egipti inde eradicatam
huc loci fuisse translata. Hoc tamen certū est et frequenti experimen
to cōpertū qđ si ramusculū balsami de isto sumantur orto et in alio loco

plantetur mox arescunt et depereunt. Ad huius autem aque rigatione
dumtaxat virescunt qua deficiente deficiunt. Hoc summus quidam pon-
tifez romanus. Hoc multi reporum successu Goldani temptarunt cona-
ti vineam istam alibi plantare. sed ut dictum est inuanum laborauerunt.
quia non nisi ex hoc fonte balsamum suo manet in flore. Sarraceni au-
tem magnum circa fontem illum puteum foderunt. de quo quatuor ho-
ies aquas hauriunt. et dum eiusdem aquas putei in balsami ortum p-
cannalia infunderet. ut sic copiosius irrigaret mox viroz decreuit virz
gultorum. et ita coacti sunt cannalia de puteo in fontem virginis maz-
rie dirigere et de ipso fonte in ortum mittere. ut sic aque putei commiz-
te cu aqua fontis fecundaret ortu illum quibus et hodie irrigatur.

In crastino facto mane circa fontem sanctu sollempne officium misse de
virgine gloriosa celebravimus. et ita finita missa ibi manducavimus que
apud nos erant. et bibimus ex aquis illis. magnope fonte ipso delectati
Nam et quidam ex nostris in ipm se aliquotiens fonte immergere. robur
stiores ex inde se evasuros sperantes. Tunc nā et sarraceni. frequēti se
ibi abluunt baptismatione. Porro domus in qua eramus intrusi spaciose
erat et deliciose ex qua p fenestras in ipm balsami ortu prospicere pote-
ramus. Unde odor mirificus spirans suavissima sua fragrantia locu
nostre habitationis implevit. Post aliquot horas supervenit trutzelnar-
nus iuxta conductu ut nos cōduceret in babilonem. quem nō modico
dato auro exoratu fecimus. ut in ortu illu delectabilissimu nos antea
fineret introire q̄ inde recederemus. q̄ et fecit per parvu ostiolu nos
introducens. ubi ingressi arbores virgulta et herbas diversariū vidim?
specieru. Erant autē quedā adhuc in flore. quedā vero in fructu. quedā
in scda iam reflorescente. et odore suavissimo redolebat. In primo mox
ingressu ficulneam quandā grandem et peruetustā sub oculis habeba-
mus. cuius truncus magnā pferbat cavaturā. ante quā due pendeabant
lampades ardentes. cuius rei dum inquireremus causam dictu nobis
fuit q̄ dum virgo gloriosa illuc peregre viuens nullum haberet locum
ad quiescendu et ipa cū puero ihesu se ad arbore illam quietis gratia re-
clinasset. statim arbor se aperuit et virginem cū filio intus recipiens cō-
gruū requiei p̄buit locu. et ob id sicut fontem p̄fatu ita et arborem istā
venerantur nō modo xpiani sed et sarraceni. Ex huius arboris fructibz
bus quia plena pendeat pomis qui ficus dicuntur pharaonis. de licen-
tia comedimus trutzelmāni. Inde procedentes ad aliam quandā mir-
rabilem venimus arborem cuius folia. xv. aut. xvi. pedes habebant in
longitudine. in latitudine vero duos aut paulo plus. fructus autē eius
poma sunt oblonga. quo. xviii. xix. aut. xx. in vno cūlimo crescunt. si-
cut vīe multe in vno racemo. Sūt autē poma illa dulcissima quando
ad debitā pueniūt maturitatē et dicuntur musi. et quacuq; parte scindā-
tur utraq; pars scissure crucem cū crucifixi imagine gerit impressam.
Et fertur pro certo q̄ lignum scientie boni et mali. cuius fructus erat

veritus illius fuerit speciei cuius et arbor hec. Dicitur etiam quod olim ante
papii inuentione in folijs huius arboris prius exsiccatis antiqui scriber
bant. Habet enim folia illa a summo usque deorsum rectissimas lineas
ordinate ab invicem distantes sicut hodie arte sunt in papiro vel perga
meno. Inde per odoriferas et varias gradientes herbas venimus ad qua
dam maceriam ex luto et ariditate compactam ubi erat ostium parvum re
pagulis et seris ferreis firmiter clausum. ante quod custodes stabant cum
fustibus et lignis nobilissimum balsami ortum custodientes et observantes
ne quis illum ingredi possit. Ibi iterum nouo dato argento custodibus
hec nos ordine introriserunt ut sex ducatur simul ingrederetur. quibus
egressis iterum sex introirent et sic consequenter. hac etiam cautione data ut
nullus nostrum de ramusculis aut de folijs plante illius nobilissime prius
meret vellere. Precedente itaque truzelmano et ad sensum singulis des
monstrante que longe ante de balsamo legimus et audimus nostris
in terris. Nam ramusculum digitis apprehendens contra solem cum flexit.
quasi circulum faciens. ex qua flexura crepante paululum ramusculi
cortice gutta quedam clara et crassa instar olei inde sudavit. qua erupen
te tota aeris superficies miro replebatur odore. et hec probatissimum balsa
mum erat. Pluries id nobis cernitibus et ammirantibus truzelmanus fa
ciebat. sed et manu cuiuslibet nostrum ab intra dicto oleo ungebat. que
quidem unctio tante erat virtutis et efficacie. quod mox manu penetraret
et ab alia manus parte sentiretur. Folia etiam balsami manibus pressa et
ramusculi ducatur fricari. consimili redolent odore. Porro virgulta bal
sami vix ad mensuram hominis porriguntur in longum. similia pene illis
virgultis in quibus borri crescunt qui dicuntur vulgato vocabulo apud
nos borri sancti iohannis. Ter autem per mensem decembris stipites bal
sami cultello inscuntur in corticibus. et sub scissura vitriola ligantur.
in qua guttatim oleum balsami de vulnere stillat et fluit. et quod primo inde
colligitur domino ducatur Soldano reservatur. quod optimum balsamum est.
de quo si quis alius tolleretur morte mox plecteretur. Inde ipse quatuor
potentissimis regibus suis conuicinis encenia transmittit. videlicet ma
gno cham de Cathey. presbitero Johanni. ysanssa domino tartarorum. et
magno Turco. Quod autem secundo colligitur et tercio non est adeo excellens
ut primum. et id venditur Chayro. raro tamen purum. sed vel oleo vel aqua
rosacea vel alio liquore permixtum. Itaque per ortum illum amenissimum transien
tes maiorem in modum delectabamur varietate virgultorum. et rapieba
mur ex hoc in hoc. ammirantes vehementer tam subitam terre illius altes
rationem. Nam extra sepem quo villa cingitur matharea omnia sunt
loca inculta. arida. sterilia. et solis ardoribus combusta. magno deserto
continua per quod veneramus. Sed si quis recte consideret eiusdem loci si
tum mox desinet ammirari. nam nobilissimus paradisi flumini nylus sue
inundationis tempore in matharea usque contingit et totam terram infun
dit. et ita eam reddit fecundam. nec dubium quin fons beate virginis ortum

irrigat
Est
Et de
non p
irrigat
dicitur
in anno
mare. P
tandem
la mul
Andro
ex eo co
nec co
tus in
glosa si
lentius
et terti
Constat
Nylus a
nam glos
solum
Egypto
pingui
tantum
redunda
se volup
G
ro
C
varius a
in castro
ra pene
na contin
vidimus
res p dicit
stabant. C
Nylus ve
non erat et
ribus ad d
ricos long
reparati
nus nost

irrigans p̄dictum ex nylo per occultos terre meatus originem sumat.
Est autē Nylus qui et gyon fluvius mesopotamie de paradiso exiens
Et dicitur limatus vel terreus qz turbidus est et limosus. Datur autē
non procul ab athlante et circuit terrā ethiopie et descendit p̄ egiptum
irrigans planiciem eius. **U**nde dicit Jeronimus sup Amos. sup verbo
defluet quasi riuus egipti 7 c. Nylus dispositione dei totā egiptū semel
in anno irrigat. cū multis arenarij claudentibus ostia eius ne defluat in
mare. Post irrigationē autē solutis cūulis redit in alueum suū. et sic
tandem mare ingrediens a mari absorbetur. **H**ic fluvius nutrit repti-
lia multū nociua et venenosa. sicut cocodrillo. et bestiolam que dicit̄
Enidros. de qua ysidorus libro. xij. cap. ij. Enidros inquit est bestiola
ex eo nūcupata q̄ in aquis versetur et maxime in nylo. que si invē-
nerit cocodrillum dormientē volutat se in luto primo et intrat per os
eius in ventrem et carpit omnia interiora ei⁹ et sic moritur. **D**icit etiā
glosa sup. xxij. cap. Ecclesiastica q̄ gyon qui et nylus. fluvius turbus
lentus est et multū cōtrahit limi. vnde limositatis ratione quā secū du-
cit. terrā per quā transit frugiferam et valde fertilem facit. **H**ec glosa.
Constat nimirū q̄ tota terra egipti de se sterilis est et infructuosa. sed
Nylus eam p̄terfluens nō modo vnda sua pfundit sed et secū nobilissi-
mam glebam de paradiso defert quā terre sterili supfundit. in cui⁹ rei
signum et evidens testimoniū aqua nylī nō nisi turbidissima advenit
egipto. quā decrescente terram quā operuerat derelinquit terra aliena
pingui et optima coopertā. de cuius seminasti ratione nobilissimi gene-
rantur fructus. **E**t quia ut dictū est ultra sepēs mathere nylus nūquā
redūdat ideo ultra eā locus est desertus. intra vero eam locus paradi-
see voluptatis.

De ingressu ex Matherea in Chayrum

Situr cū p̄dicti viridarij amenitatem plustrassimus. advespe-
rascente iam die exeūtes mathaream cum trutzelmāno versus
Chayrū properabamus. habentes a dextris ortos pulcherrimos
varijs arboribus confitos et fructibus cumulosos. in quibus palacia
in castrorū modū videbantur exstructa ita q̄ chayrū civitas in matha-
rea pene iniciū habere videretur. eo q̄ orti illi cum domib⁹ a matha-
rea cōtinue vsqz in chayrū protendūtur. a sinistris autē nō nisi sterilem
vidimus terrā quā nylī excrecentia non attingit. a dextris vero p̄ or-
tos p̄dictos in modū maris se effuderat. ita q̄ arbores et edes in aquis
stabant. **C**lara igitur adhuc die Chayrū sumus ingressi. sed priusqz ad
hospiciū veniremus ob longū vrbis spaciū et iter magnū profunda iā
nox erat et tenebre ingruerant ita q̄ nō absqz multis angustijs et labo-
ribus ad domū ip̄ius qui nos a longe p̄cessit trutzelmāni puenimus. p̄
vicos longos populosos et artos ip̄m sequentes. graviter a paganis
vexari tracti et inelamati. **T**andem in suā receptos ciuriā trutzelmā-
nus noster in palaciū quoddā pulcrū et p̄ciose pictum ac stratiū nos